

ชื่อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการผ่อนคลายต่อการฟื้นฟูสภาพ
ของผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดไต

ชื่อผู้เขียน

นางสาวสายชล จันทร์วิจิตร

พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิศนา	มทานุภาพ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิพพาพร	ตั้งอำนวยการ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมบัติ	ไชยวัฒน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา	เทียนสวัสดิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวพรพรรณ	จันทร์ประสิทธิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของ โปรแกรมการให้ความรู้ ร่วมกับการผ่อนคลาย ต่อการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดไต กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดไต จำนวน 30 ราย ที่เข้ารับการรักษาตัวในหอผู้ป่วยศัลยกรรมระบบทางเดินปัสสาวะชายและหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 2 โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2539 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งเป็นสามกลุ่มดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง 10 รายแรกเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่าง 10 รายต่อมาเป็นกลุ่มทดลองที่หนึ่ง และกลุ่มตัวอย่าง 10 รายต่อมาเป็นกลุ่มทดลองที่สอง โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกันในด้านของเพศ อายุ การศึกษา และชนิดของการผ่าตัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยโปรแกรมการให้ความรู้และการผ่อนคลาย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินการผ่อนคลาย แบบประเมินภาวะแทรกซ้อน และแบบประเมินการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด เครื่องมือดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบประเมินการผ่อนคลายและแบบประเมินการเกิดภาวะแทรกซ้อนไปหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกตได้เท่ากับ 1.00 แบบประเมินการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินการ

ฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านกายภาพ และแบบประเมินการฟื้นฟูสภาพด้านจิตใจและอารมณ์ นำไปทดลองใช้ และหาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และ 0.87 ตามลำดับ ในระยะหลังผ่าตัดกลุ่มควบคุม ได้รับการพยาบาลตามกิจวัตรของหอผู้ป่วย กลุ่มทดลองที่หนึ่ง ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ กลุ่มทดลองที่สอง ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ ร่วมกับการผ่อนคลาย กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ประเมินการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดของตนเองและผู้ช่วยวิจัย เป็นผู้ประเมินการเกิดภาวะแทรกซ้อน ในระยะหลังผ่าตัดวันที่สอง สี่ หก และก่อนกลับบ้าน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติครัสคาล-วอลลิส

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดไต ที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ ร่วมกับการผ่อนคลาย มีคะแนนเฉลี่ยการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านกายภาพ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ และกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามกิจวัตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านกายภาพ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามกิจวัตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดไต ที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ ร่วมกับการผ่อนคลาย มีคะแนนเฉลี่ยการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านจิตใจและอารมณ์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้ และกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามกิจวัตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามโปรแกรมการให้ความรู้มีคะแนนเฉลี่ยการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดด้านจิตใจและอารมณ์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามกิจวัตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Thesis Title Effects of Educational and Relaxation Program on
Postoperative Recovery in Renal Surgical Patients

Author Miss Saichol Junwijit

M.N.S. Medical and Surgical Nursing

Examining Committee :

Assistant Professor Tatsana	Mahanupab	Chairman
Assistant Professor Thippaphorn	Tungamnuay	Member
Associate Professor Sombat	Chaiwan	Member
Assistant Professor Dr. Sujitra	Tiansawad	Member
Assistant Professor Chawapornpan	Chanprasit	Member

Abstract

This study was a quasi-experimental research design. The purpose of this study was to investigate the effects of educational and relaxation program on postoperative recovery in renal surgical patients. The samples consisted of thirty renal surgical patients who were admitted in male urological and female surgical ward at Buddhachinaraj hospital in September 1995 to March 1996. The samples were selected by purposive sampling: the first 10 samples were control group, the second 10 samples were first experimental group and the third 10 samples were second experimental group. The samples were matching by sex, age, educational level and type of surgery. Instruments for intervention included educational and relaxation program. Data collecting forms were demographic data form, relaxation assessment form, complication assessment form and postoperative recovery index. The instruments were validated by experts, relaxation and complica-

tion assessment form were obtained. Interrator reliability was 1.00. Post-operative recovery composed of two parts: the physical recovery, mental & emotional recovery were tryout and Cronbach's coefficient were 0.83 and 0.87 respectively. The control group were received the routine nursing care while the first experimental group received the educational program and the second experimental group received the educational & relaxation program. The samples evaluated postoperative recovery by themselves and the research assistant assessed postoperative complications in the second, fourth and sixth day after operation and the day before discharged. Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation and Kruskal-Wallis test.

The results of the study revealed that:

1. The renal surgical patients who recieved educational and relaxation program demonstrated statistically significant higher in physical recovery scores than those who recieved only the educational program and the routine nursing care ($p < .05$ and $.001$), the patients who recieved the educational program demonstrated statistically significant higher in physical recovery scores than those who recieved the routine nursing care. ($p < .05$)

2. The renal surgical patients who recieved the educational and relaxation program demonstrated statistically significant higher in mental & emotional recovery scores than those who recieved only the educational program and the routine nursing care ($p < .01$ and $.001$), the patients who recieved the educational program demonstrated statistically significant higher in mental & emotional recovery scores than those who recieved the routine nursing care. ($p < .01$)
